

[Křesťanství a ateismus, otázka po ateistické interpretaci víry]

Ladislav Hejdánek

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 19. 9. 1967
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 19. 9. 1967

[Křesťanství a ateismus, otázka po ateistické interpretaci víry]¹

19. 9. 67

Do konfrontace křesťanství a ateismu se promítají ještě mnohé jiné konfrontace a rozpory, jimiž se nehodlám zabývat. V jistém smyslu se stávají oba konfrontovaní partneři (kř[esťanství] a ateismus ideologickým výrazem pozic velmi odlišných. Ideologie však je vždy možná jen jako pokleslá teoretická pozice. Vztah k pozicím neteoretickým (a neideologickým)² ovšem zůstává zachován. Avšak zatímco ideologie se stává výrazem oněch pozic a současně je svou ideologizací zakrývá a překrývá, teorie může představovat reflexi těchto pozic, a tím jejich odkrytí (pokus o to – alespoň), jejich postavení do ostřejšího světla. Naším cílem je pozvednout úroveň konfrontace právě na tuto teoretickou úroveň.

Teorii někdy rozumíme zpředmětněnou distanci vědomí. To nemáme na mysli, ale spíše reflexi vlastních pozic, od nichž se nehodláme distancovat (leč snad metodicky, když se ukáže příhodnost). I taková reflexe (ba právě *jen* taková) může osvětlit vpravdě ony pozice, postavit je do *pravého světla*.

Tak se stává naším problémem, zda reflexe víry může být provedena prostředky nenáboženskými a přímo a-theistickými, ne-theistickými. Jinými slovy, zda theismus je, či není nezbytnou teoretickou (či ideologickou) podmínkou reflexe víry. A protože se domníváme, že se reflexe víry nejen může, ale v současné situaci rozkladu metafyziky musí rozejít s onto-theologickým konceptem (a celým kontextem, který k tomu patří), chceme se zabývat možností ateistické interpretace (reinterpretace) křesťanské víry a víry vůbec (jejíž nejadekvátnější reflexí byla právě křesťanská theologie).

670919

¹ Jedná se o přípravné poznámky k článku *Víra a filosofie*, in: *Křesťanská revue*, 35, 1968, č. 6, str. 126–132 (srv. také pozdější vydání: *Víra a filosofie*, in: L. Hejdánek, *Filosofie a víra. Nepředmětnost v myšlení a ve skutečnosti II*, Praha 1999², str. 57–66). – Pozn. red.

² J. B. Souček, *Theologie a filosofie*, Praha 1944 (srv. také pozdější vydání: *Theologie a filosofie*, in: *týž, Slovo – člověk – svět*, vyd. L. Brož, Praha 1982, str. 96–120). – Pozn. red.